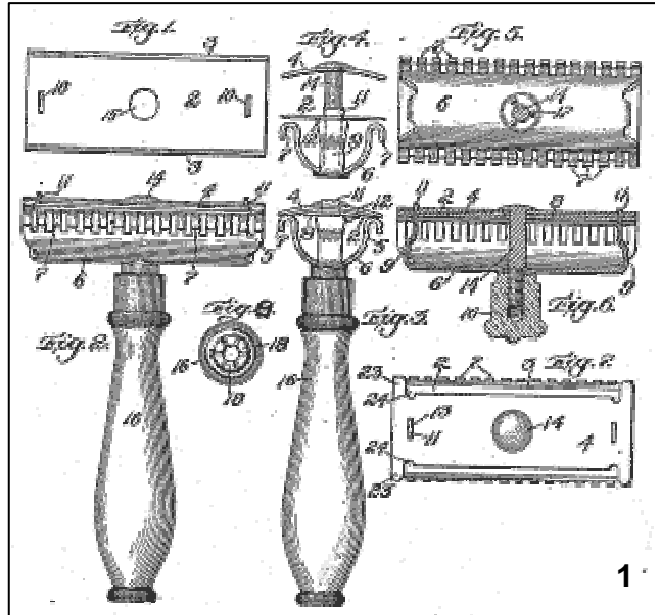

Pro muže to nejlepší

Reklamní slogan firmy Gillette. Výrobky této firmy mnohé z nás provázejí každé ráno, tak proč se o nich nedovědět trochu víc, že?

Dnes už klasické „žiletky“, správně holicí čepelky, moc nepotkáme, spíše je doba několikabřitých holicích hlavice, které vám hladce oholí tvář a hotovost. Kdysi jako mladý jún jsem však s žiletkami začínal a můj tatínek s nimi kromě holení řezal podle kovového pravítka

papír. Holicím čepelkám by bylo dnes něco přes sto let. Celé jméno jejich vynálezce zní King Camp Gillette. Potomek anglických předků, kteří přišli do Ameriky v roce 1630, se narodil roku 1855. Novátorství měl trochu v krvi, jeho otec byl chvíli také patentovým zástupcem a matka po létech experimentů napsala v r. 1887 kuchařku, která byla vydávána ještě za sto let. V r. 1859 se rodina přestěhovala do Chicaga, kde ji ovšem postihl v r. 1871 známý obrovský požár. Aby se uživil, začal Gillette pracovat jako obchodní cestující, rodina přesídlila do New Yorku. Práce zavedla Gilletteho k Williamu Painterovi, vynálezci jednorázového

korunkového uzávěru lahví (Crown Cork). Gillette pochopil nejen to, že úspěšný vynález jej může finančně zajistit, ale uvědomil si i obchodní sílu jednorázového vyměnitelného spotřebního zboží. Přestože měl v roce 1890 už čtyři patenty, stále přemýšlel o tom správném vynálezu.

Na cestách používal Gillette holicí pomůcku Star Safety Razor s čepelí tvaru klínu

upevněnou kolmo k rukojeti. Při holení ve vlaku za jízdy to byl navzdory názvu (safety=bezpečnostní) dost nebezpečný nástroj. Čepel této obecně rozšířené pomůcky se ostříla podobně jako břitva obtahováním na koženém pásu a časem se tak opotřebila k nepoužitelnosti. Jednoho rána roku 1895 při pobytu v Bostonu bleskl Gillettemu hlavou konečně ten správný nápad: co takhle se holit malým tenkým ostrým ocelovým plátkem, který by se po otupení vyměnil? Myšlenku konzultoval s metalurgy z MIT (Massachusetts Institute of Technology), ti ji ovšem zamítli jako neproveditelnou, čepelka by musela být tenká, tvrdá a přitom levná. Po šesti letech narazil vynálezce na absolventa MIT, inženýra Williama Emery Nickersona, který se uvolil výrobu prakticky vyzkoušet. Byl úspěšný a v roce 1901 vznikla z iniciativy Gilletteovy a Nickersonovy American Safety Razor Company, brzy přejmenovaná na Gillette Safety Razor Company. Výroba začala v roce 1903 a příští rok obdržel Gillette patent (obr. 1). Čepelky byly prodávány v balení po více kusech, při prvním nákupu i s držátkem (obr. 2).

Konkurence byla od začátku divoká. Nebylo divu; potenciálními zákazníky byla celá polovina populace (dámy se dostaly do hry později...). Jakmile byla zveřejněna základní myšlenka, začala se kopírovat. Když v roce 1904 uvedl Gillette na trh dvoubřitou čepelku, objevilo se mnoho dalších výrobců. Gillette Comp. to často řešila tím, že konkurenci koupila. Do roka se začaly na krabičkách objevovat portréty celebrit, po celém světě se prodaly desítky miliónů žiletek. Během první světové války poslala americká vláda Gilletteovy strojky vojenským jednotkám.

Do konce války bylo dodáno 3,5 miliónu strojků a 32 miliónů čepelek.

Je zajímavé, že navzdory jménu – King = král – a obchodním úspěchům byl Gillette vždy odpůrcem kapitalismu. Od r. 1894 napsal několik knih o utopickém socialismu, často prezentoval projekty velkých čistých měst s obrovskými skleněnými klenbami. Jeho sociální inženýrství nikdy nedosáhlo naplnění. Jeho osobní život se ocitl v troskách po krachu na burze v roce 1929 a frustrovaný vynálezce zemřel v roce 1932. Gillette Safety Razor Comp. přežila a vzkvétala. V dalších desetiletích se výrobní program rozšiřoval o další produkty (kosmetiku), společnost Gillete získala výrobce dalších hygienických pomůcek (Oral B, Braun) i psacích potřeb (Parker, Waterman). Hlavní část sortimentu, holicí strojky, se kontinuálně vyvíjela a vyvíjí; v r. 1971 dvoubřitý strojek, 1976 jednorázový strojek, 1977 výkyvná holicí hlavice, 1999 trojbřitá hlavice. Ale to už asi znáte z TV reklam. Pro muže, méně odolný biologický druh, prostě to nejlepší.

Použito:

BELLIS, M. *History of Razors and Shaving*. [online]. [cit. 2008-04-22]. Dostupné na WWW: <http://inventors.about.com/library/inventors/blrazor.htm>.

KING C. *GILLETTE Disposable-Blade Safety Razor*. [online]. [cit. 2008-04-22]. Dostupné na WWW:

<http://inventors.about.com/gi/dynamic/offsite.htm?site=http://web.mit.edu/invent/iow/gillette.html>.

Josef Gruber

Publikováno ve Zpravodaji SPŠ strojnické v dubnu 2008.